

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къыщегъэжъагъэу къыдэкы

№ 101 (22071)

2020-рэ ильес

ГЪУБДЖ

МЭКЬУОГЬУМ и 9

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикі къэбархэр
тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

Пшъэрьльхэр зэрагъэцак! Эхэрэр ыупльэк! Угъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Кумпыл
Мурат Мыекъопэ районым ит поселкэу
Табачнэм тыгъуасэ щылагъ.

АР-м и Лышъхъэ апэрэ чы-
пэу зэкъолагъэр поселкэм
иурамэу Шоссейнэм иобщест-
венне чыпэу зетырагъэпсы-
хъэрэр ары. УФ-м мэку-мэ-
щымкэ и Министерствэ ипро-
граммэ игъецкіэн къыдыхэ-
лытагъэр мыш къелцыкыу ыкы
спорт площадка, зыгъэпсэфыпэ
шашыхъ. Проектым зэкъемки
соме миллиони 2,1-рэ пэуягъэ-
хъашт. Мылькур федеральнэ,
республикэ ыкы район бюджетхэм
къахэхыгъ.

Чыпэ хэбзэ къулыкъухэм
цыифхэм зэпхыныгъэ адирялэу,
зэгурыохъэу юф зэдашэнэм
мэхъанэншо зэрилэр республи-
кэм ипащэ къыхигъэшыгъ.

— Чыпэ хэбзэ къулыкъухэм
закыфэзыгъазэхэрэм ялофы-
гъохэр посынкэу зэхэфыгъэнхэ,
ащ даклоу посэуплэхэм тапэклэ
хэхъоныгъэхэр ашынхэм епхы-
гъэ пшъэрьльхэр гъэцкіэгъэн-
хэм тыналэ тедгъэтин фэе.
Ашкэ лъэпкэ проектхэм ыкы
къэралыгъо программэхэм
яшлгъэшо къэклэ, — къыуагъ
Кумпыл Мурат.

* * *

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ поселкэу Табачнэм зы-
щэлэм къэралыгъо программэхэм
ягъецкіэн зэрэлтыгъуат-
эрэр, 2019-рэ ильесым мыш
щыпсэухэрэм зэлуклэгъу-зэдэ-
гүшүэгъюу адирялагъэм ыуж
пшъэрьльхэр къыгъэуцугъагъэхъ
зэшлхэгъэхэ зэрэхъу-
гъэр зэригъэшлагъ.

Шъугу къэдгъэкъыжын, блэ-
кыгъэ ильесым щыгъэ линие
занкээм ильехъан мы посэуплэ
дэсхэм республикэм ипащэ
зыкыфагъэзэгъагъ. 2019-рэ
ильесым щыгъэ хэушъхъэ-
фыкыгъэ зэлуклэгъум Кумпыл
Мурат цыифхэм яупчлэхэм
джэуапхэр къаритыхъгъэх ыкы
ащ епхыгъэу хэбзэ къулыкъухэм

пшъэрьль гъэнэфагъэхэр афи-
шыгъэх. Адыгейим и Лышъхъэ
ипшъэрьльхэр АР-м мэку-мэ-
щымкэ и Министерствэрэ Мыекъопэ
районым иадминистра-
циерэ тхъапхэр къагъэхазыры-
гъэх поселкэу Табачнэр къэ-
ралыгъо программэу «Къоджэ
чыпэхэм хэхъоныгъэ ашын-
ныр» зыфилорэм хэгъэхэгъэнэу.

Муниципалитетым ипащэу
Олег Топоровым къызэриуа-
гъэмкэ, сабынбэ зэрыс уна-
гъохэм посэуплэхэр ашынхэм амал
ялэнэм фэш инфраструктурнэ
псэуальхэм альэныкъокэ про-
ектхэр агъэхазырыгъэх. Непэ-
рэ мафэм ехъулэу чыгу участ-
ке 200 агъэпсигъ. 2022-рэ
ильесым нэс ишыккіэгъэ инфа-

Джащ фэдэу посэуплэд дэс
цыифхэм республикэм ипащэ
якъолагъ, ящицкіэ-псэуклэ
зыфэдэм къэупчагъ. Къызера-
лиагъэмкэ, ильесым къыкъоц
поселкэм зэхъокынгъэшү-
хэрэр фэхъуягъ: урамхэр нахын-
шую къагъэнэхъэ хъугъэ,
псэуплэ зетырагъэпсыхъ, гъэ-
стыйнхъэ шхъуант!эм иещэ-
лэн епхыгъэ юфшэнэр лъягъэ-
клатэ, фельдшер-мамыку Ыза-
пээр агъецкіэжыгъ, нэмиккэ
ашлагъэр бэ.

Къудажэм щыпсэухэрэм ящи-
цкіэ-псэуклэ нахыншую шыгъэ-
нэм фытегъэпсыхъэгъэ къэра-
лалыгъо программэхэм ягъец-
кіэн анах мэхъанэншо зэрэ-
ратырэр Адыгейим и Лышъхъэ
хигъэунэфыкыгъ.

— Тызэдэгүчийннын тыфэ-
хазыр ыкы республикэм
ипсэуплэхэм ятеплэ нахыншую
хъунымкэ къыттефэрэр зэлук-
тэгъецаклэ. Ар юфшэнышу
ыкы едзыгъо пчагъэу зэтэу-
тагъ, — къыуагъ Кумпыл
Мурат.

АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-
хыгъэх.

Адыгейм и Лышъхъэ социальнэ къулыкухэм яофышихэм ямэфэкшыкш афэгушуагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат социальнэ яофышихэм и Мафэ фэгъэхыгэ зэхэсигэ тигъуасэ зэхищагъ. Видеоконференц зэпхыныгэ шыкшем тетэу ар куагъэ.

Иофхъабзэм хэлэжьагъэх Адыгейм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широковар, республикэм яофшэнэмкээ ыкли социальнэ хэхъоньгъэмкээ иминистрэу Мирзэ Джанбэч, социальнэ лъэнэйкъом ичылпэ къулыкухэм япащэхэр, социальнэ фэло-фашихэр зыгъэцэхэрэе стационар организациехэм яофышихэр, муниципалитетхэм япащэхэр.

Адыгейм и Лышъхъэ пэублэ псальэ къышызэ, социальнэ къулыкухэм яофышихэм ямэфэкшыкш къафэгушуагъ. Пандемилем ильхъан ахэм яофшэн мэхъанешхо илэ зэрэхүгүй.

Мы тхъамэфэ пчагъэхэм яоф зышгээ, непи исэнхъах шийрхэлэхэр зэрифэшүүашуа зыгъэцакхэрэй, япылгэтуу зищыкшагъэхэм алтынхэрэй, ахэм гъомылхъэхэр якыл язэгүй уухэр яунхэм афээхыхура элээтийн тхъашуугээсэу ятээ. Шюри язылхыши хэлэх, — къыуагъ распубликом ишац.

Мы лъэнэйкъом яоф щызышгээхэм язылгэтуу агьотыг. Мыхэм зэкшемкээ сомэ миллион 30 фэдиз афатуущыг. Аш щыщэу сомэ миллион 18-рэ мини 710-р — Урысъем и Правительствэ илэпчэгээнэ фонд, сомэ миллион 11-рэ мини 180,4-р — республике бюджетын къатуущыг.

Министрэу Мирзэ Джанбэч къязэриуагъэмкээ, тыхэмкээ яофшэнэр лъагъэкшатэ, зэкшемкээ алэклагъэхьаштыр сомэ миллион 44-р ехуулт. Непэрэ мафэм ехуулэу социальнэ ухумэнным иотрасэ специалист

мэкь мин 73-рэ фэдиз зигьот макшем атырагощагъ. Джащ фэдэу Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путинь тигъуасэ зэхищэгэ телемостын Мыекшопэ районым иволонтерхэмрэ исоциальнэ къулыкушгэхэмрэ хэлэжьагъэх.

Зэпахыре узым зиягээ ригъэйгээ цыифхэм социальнэ япылгэтуу тедэв ягъэгъотыгээнэмкээ къэралыгъом ишац унашую ышыгъэхэм мэхъанешхо ээрялагъээр, аш яшыгъэшко къызэрэкш афэгушуагъэр Адыгейм и Лышъхъэ хигъеунэфыкшыг.

— Язылгэтуу игъом ыкли икьюу зищыкшагъэхэм алтынхэм фэе. Пособиехэм ыкли тыхэм адаклоу мы язылгэтуу Адыгейм щылсэхүрээм игъом зэрэлжэхэрэй мэхъанешхо ил. Ар зэхэшагъээ зэрэхүрэм шольтырим исоциальнэ къулыкухэм ялахыши хэлэх, — къыуагъ распубликом ишац.

Миным тыблэкыгъ

Мэфэ 70-рэ хъугъеу Адыгэ Республикаем коронавирусым щыпэуцужых. Джаш фэдиз тешлагъ апэрэ сымаджэр кызызыхагъэштыгъагъэм. Шъугу къэзгъекыжын, ар зыхъугъагъэр гъэтхапэм и 25-р ары. Непэтиレスпублике щысымэджагъэхэр нэбгырэ 1115-м къехъугъ.

Апэ коронавирусир кызыпхъагъэр кызызэрэхагъэшү, елбэтеу зэпаахэрэ узхэр зышагъэхъужырэ 1115-рэ госпиталь шыкылэ лэжаклэм тыргъэхъагъ. Ащ къикырэр сид фэдэ ошэдэмшылағъ хэльыми, сымэджешыр хъазырын фай медицинэ 1115-рэ аригъекынэу. Псынкэ-хъунклау гъольшилэхэр агъэхъазырыгъ, коронавирусир кызынэсигъэхэм анэмкы зипари чамгъэгъолхъанэу зэтрагъэпсихъагъ. Жырыкулэхэр щызэбгыраши, пээкор пэпчь кислород екъулэу ашыгъ. Узым анахь игумэкыр жымыгъотьор ары. Арыш, зишкылагъэм ар псынкэлэ 1115-рэ хъазырын шапхъ. Тхъабылхэр зэрэуплэкүшт томографеу зышкылэштыгъэхэри госпиталым фащэфыгъэх. Джы сымаджэхэр нэмькы 1115-рэ ашынхэр ишкылэгъэхъэп. 1115-рэ иврач шхъаалеу Сергей Долиннэм кызызериугъэмкэ, зэкэмки мы мэзитүм нэбгырэ 325-мэ яэзагъэх. Нэбгырэ 314-рэ агъэхъужыгъ. Непэрэ мафэм ехъулэу сымаджэу 128-рэ госпиталым чээль. Ахэм анахъыжым ильэс 60 зыныбжь, анахыкылэр жъоныгъуаклэм и 20-м къэхъугъ.

Сергей Долинный,
зэпаахэрэ узхэмкэ
госпиталым
иврач шхъаал:

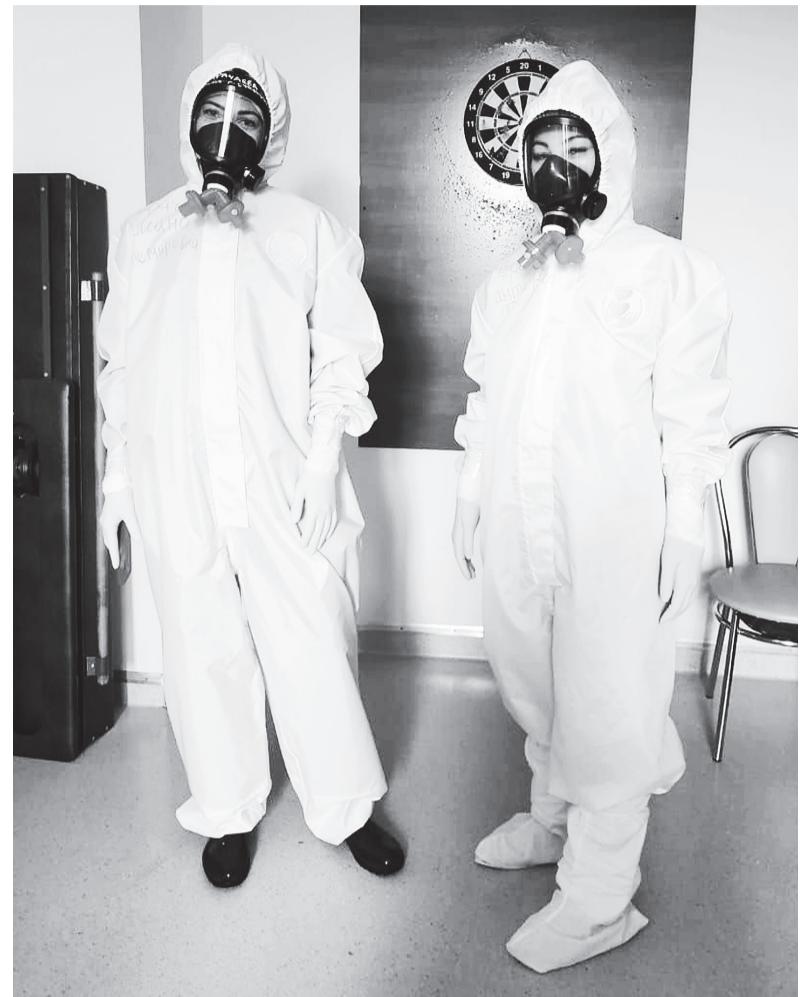
— Унальхэр зэрэпсау зэрэс сымаджэхэрэ шъошлэ. Зым

адырэм пихъжызз узир апэлкэ. Мары мэфэ 20 зыныбжь Tlaхыр цыкlyр къэхъугъаклэу, мэфитү ыныбжьеу янэ вирусир кызыпхъигъ. Изытет дэгъу, аштызэрэлэрэ шхъафы. Килограммишрэ грамм 400-рэу кызыщэчыщтигъэм грамм 800 хэхъуагъэу непэ чээтхыкыжышт. Кыххэзгъэшын, хэт сид етхыилагъэми, псаунгъэмкэ федеральне министерствэм кыгъэхъирэ 1115-рэ амалхэм тарыгъуазээ, тэзекло. Госпиталым чээльхэм ашынхэр зынэбгырэ хъыльзэу тилагъ, ау ар къэлэ сымаджэхэм тыгъуасэ дгъэкошыгъэ. Джырэклэ реанимацием ильэу сымаджэ тиэл.

Зэкэмки госпиталым медицинэм иофышэ 74-рэ коронавирусир кызыпхъагъэхэм щадэлажь. Ахэр купиллэу гошыгъэхэй чээзы шыкылэ сымаджэхэм альэпплэх, язэх. Зы купым нэбгырих хэхъэ — врачиту, медсестранту, санитаркэ туу. Сергей Долиннэм кызызериугъэмкэ, врачхэр, медсестрахэр нэмькы 1115-рэ хъарыкыхи, къафэкуагъэх. Ау джыри щыкылагъэхэр ялэх. Санитаркэ 15 ыкылэ медсестра 15 яшкылагъ.

Зэпааххэрэ узхэмкэ сымаджэхэм зэкэмки коронавирусир кызынэсигъэ сымаджэхэм апае чыпилэ 170-рэ ил. Ау зым шэхэу зышэриушомбгурэр къыдыхалыти, республике 1115-рэ хъэхъэтетхэр ылгэклэ пльэхэзэ, джыри госпиталиту агъэпсигъ.

Госпиталыр зычлагъэуцогъэ пульмонологии отделением ипащэу Илья Ковалчук щыклагъэ ямынэу elo. Зэдэгүүшүэгъо дэтшыгъэм кызызэрэштыгъэмкэ, мазэ хъугъу COVID-19-р кызызэузыгъэхэм язэ. Сыхыат 24-рэ хъурэ чээзуу иофышэнэх эхы, етланэ сыхыат 24-рэ зегъэпсэфы. Джаштэу чэш-зымафэ къэс зызэблахузэ, непэ медицинэ иофышэ 154-рэ къэлэ госпиталым щэлажь. Врачхэр нэбгырэ 22-рэ мэхъух, ахэм ахэтых инфекционист, пульмонолог, реаниматолог, невропатолог, эндокринолог, кардиолог. Сыда пломэ, коронавирусир непэ тхъабыл закъюл зэгуаэр, лын пцагъэхэр лынтигъэхэм аригъеуцон юльэхъяшт. Ауштэу зыхъукэ, лын дэкюеном егхыгъэ гузхэр къыкылэхэкох.

Илья КОВАЛЬЧУК,
пульмонолог
отделением ипащ:

«Тэтигоспиталь коронавирусир кызызхагъэштыгъэхэри, ар зыхэмийлэу, ау зитхъабыл зэлиубытагъэхэри, льэшэу пскэхэрэри чээльх. Ахэр гошыгъэу тыгъыхээ зэпаахэрэ узир зыхэмийлхэм апымыхъаным пае. Пневмоние кызызэркэом псыр тхъабылым дэгъеуцо, ар рентгенкэ дэгъоу къэольэгъу ыкылэ къыдэпшын, дэгъэгъулын ольэклэ. Ау COVID-19-р кызыпхъагъэхэм ятхъабыл апчыр тэягъэ мэхъу, аш жын къаиргыашэрэп. Мэр кызызэряурэ, 1115-рэ чарегъанэ, агу мэжао. Пчэдыхжым сымаджэм изытет дэгъу плугъэу, пчыхъэм хъыльэ дэдэ мэхъу. Узэрэдээ джаштэу. Ау изы нэшанхэм ашын. Унэгъо псаухэр тисымэджэш зэдчээлых — зы унэм узэдисэу зэпчыжъэнэгъэр гъэцэлгэгъуай,

арышь, узым зидзынэу амал дэгъу егъоты».

Зэкэмки непэрэ мафэм ехъулэу сымэдже нэбгырэ 1115-рэ Мыекъопэ къэлэ госпиталым чээль. Ахэм ашынхэр реанимацием нэбгырибл иль. Зыр ИВЛ-м пышлагъ.

«Шыпкъэу къэплюштмэ, тышьыгъ. Мазэ хъугъэ тиунагъохэр зытимыльэгъуяхэр. Ау типшэрыль къыдгурэо, узмынэм ебэнгъэнэх эхы. Иофышэ медицинэм иофышэхэм къафыкыгъ. Сыд фэдизре джыри лынтигъэхэм пандемиер — ари къэшгэгъуай. Изиушомбгъун мазэ горэклэ нахь кызызтеуцощтэу теплэх, ау ятлонэрэ едзыгъоу бжыхъэм коронавирусир зыкызэриштыжъышуущтыр зыщыдгъэгъупшэ хъущтэп», — къыуагъ Илья Ковалчук.

Мэфэ 70-рэ хъугъеу госпиталитур гузэжъоху чыпилэ итых, хъакум үтхэм афэдэу, врачхэр яофышэн пльыр-стырыгъэ хэль. Зэкэмки зэпааххэрэ узхэмкэ 1115-рэ медицинэм иофышэ 24-рэ, къэлэ сымаджэхэм нэбгыришым эзэлжээ, узир къанэсигъеу ашагъэунэфыгъ. Къин чыпилэ зэрэхэтхэр къыдыхалытагъэу, ямээ лэжъаплэ 1115-рэ тедзэхэр афашыгъэх. Федеральне ыкылэ шьолтыр 1115-рэ къатефхэрэр мэзиту пльальм къырибутиеу къаратыгъэх. Джаш фэдэу зэтрагъэпсихъынам адегупшысагъэх. Хъаклэш зэтрагъэпсихъагъэхэм чээзы иофышэнам ынж защагъэпсэфы, арагъэшхыщтымкэ сатыушхэр 1115-рэ мэхъух, аш фэдэ шыкылэ врачхэр «тхъашууягъэпсэу» apalo.

ТЭШЬУ Светлан.
Адыгэим изаслуженнэ журналист.

ІЭПЫІЭГҮР НАХЬ ЗИШЦЫКІАГЪЭХЭМ

Зэрэдунаеу зэлъызыкүгъэ коронавирусыкіеу COVID-19-р Урысием къизехъэм, аш зимиушомбъуным фэші режим гъэнэфагъеу къэралыгъор зытехъагъэм анахыбэу иягъэ зэригъекыгъэхэр кіэлэцькү зэрыс унагъохэр ары.

Хъязметшаплехэм, организаціяхэм ялошлен къизетеуци, щаплехэр, салонхэр, бэдзэршылпілехэр, нэмыхыбэхэр зызенфашыхэм, ахэм гъотеу ялэм къышыклагъ е чэзынегъаплехери бэу къахкыгъех. Ары къэралыгъом Іэпилэгъу зеритыгъехэм аш ахэр зыклишыгъехэр.

УФ-м и Президент гъэтхэпэ мазэм ыкіем коронавирусым зимиушомбъуным, цыфхэр аш щуухъумгъэнхэм фэші режим гъэнэфагъэм төхөгъэн фаеу къизелом, ильэси 3-м зыныбжьемыхыгъу кіэлэцькү зэрыс унагъоу ны мылькум исертификат къизтефхэрэм зекіеми мэзищим, мэлыльфэгъум, жъоныгъуакім ыкіи мэкъуогъум, сомэ мин тфырытф афэтупшыгъенеу унашю къышыгъагъ. Цыфхэр зэхахъ зэрэмыхыгъутхэр къидалтытээ, аш пае унагъохэм лъэту тхылъям нэмыхык зыпари амыгъе-

хъазырынэу, ари къэралыгъо фэло-фашлехэм япортал щыптын пльэкынэу ашыгъ.

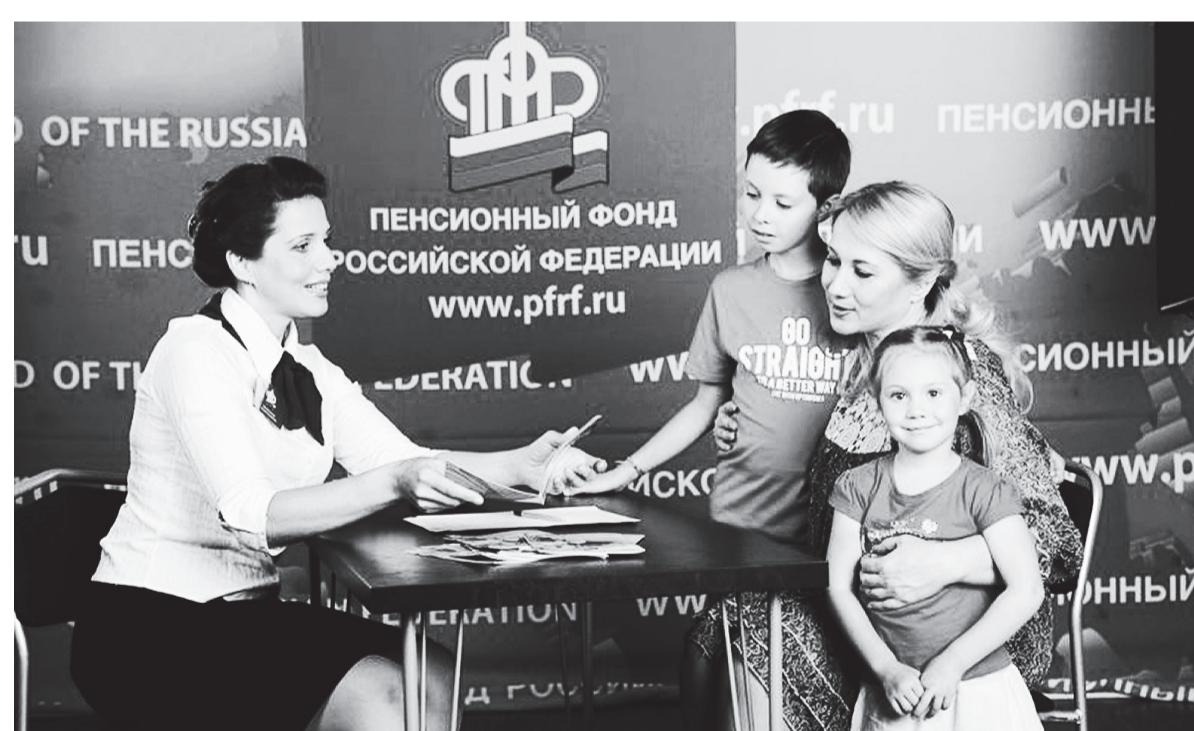
Нэүжүм аперэ сабыим пае ны мылькур 2020-рэ ильэсийм

мэхъу. Мы ахъщэ тедзэм пае лъэту тхылъир чъэплюгъум и 1-м нэс птын пльэкынэу щыт.

Кіэлэцькүлоу ильэси 3-м зыныбжь шокыгъеу 16-м емыху гъэхэм зэтигъоу сомэ мин пшырыпш мэкъуогъу мазэм афэтупшыгъеныри вирусым

Іофшаплэ имылэгъеу гъэтхапэм и 1-м
ыгуж цыфхэм Іофшаплэ чыпшэхэр
ягъэгъотыгъэнхэмкіэ къулыкъум иучет
хэуцуагъэхэм мэзищим, мэлыльфэгъум,
жъоныгъуакім ыкіи мэкъуогъум,
лэжъепкіэ анах макім фэдиз, ар сомэ
12130-рэ, пособиеу къафэкшошт.

ищилэ мазэ и 1-м къышыублагъеу зэргэйнафэрэр, аш ыпеклэ къехъугъеу, ау ильэси 3-м джыри зыныбжь нэмыхыгъехэр ахъщэ тынны зэрэхэнхэрэр къидильтээ, УФ-м и Президент зекіеми сомэ мин тфырытф къафэклонеу къышыгъыгъигъ.

УФ-м Пенсиехэмкіэ ифонд къизэртигъэмкіэ, мы ахъщэ тедзэм пае нэбгырэ миллионы 2,8-м ехъумэ лъэту тхылъхэр къатыгъех. Фондым и Къутамэу АР-м щылэм тизэрэшигъозагъэмкіэ, мэлыльфэгъу ыкіи жъоныгъокэ мазэхэм мыш фэдэ ахъщэ тынэу пстэумкі сомэ миллионы 104,5-рэ атупшыгъ, мэкъуогъум пае и 5-м шомыкіэу атыгъэр сомэ миллион 30 фэдиз мэхъу.

зэрареу къыхыгъэр унагъохэм нахь афэгъэпсынкіэгъеним фытегъэпсыхъэгъе йофтхъабзэхэм ашыщ. УФ-м и Президент мыш кіэшакло фэхъугъэри. Пстэумки лъэту тхыль миллионы 10-м ехъу мыш пае Урысийм къышытагъ. Пенсиехэмкіэ фондым къизэрилтагъэмкіэ, кіэлэцькүлоу ахъщэ Іэпилэгъур зыфэкшоштыр миллионы 22-рэ мэхъу. Аш пэлхъанеу сомэ миллиарди 197,2-рэ къэралыгъом ибюджет къахахыгъ. Мэкъуогъум и 1-м мы Іэпилэгъур атынэу рагъэжъагъ.

Адыгейимкіэ нэбгырэ мин 40 къизэральтагъэр. УФ-м Пенсиехэмкіэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм, мы мазэм икъинхагъум нэс пштэмэ, лъэту

тхыль мин 34-м ехъу къылэхахъэгъагъ. Мэкъуогъум и 1-м сомэ миллион 466,5-рэ, къылэхъялкоорэ мафэм сомэ миллион 56-м ехъу атупшыгъ.

Кіэлэцькүлоу ильэси 3-м къышыублагъеу 7-м нэс зыныбжьхэм ахъщэ Іэпилэгъур афэгъэклюгъеним УФ-м и Президент кіэшакло зыфэхъугъэр коронавирусым ыпкъ къылкыкіэ режим гъэнэфагъэм тыйтэханым ыпкъ. Мэзэе мазэм Джэспсалэу къышыгъэм аш къышилогъагъ. Ау вирусым унагъохэр чыпшэхэм, аш игъэпсын нахь къизэртигъоу ашынэу ыкіи икъетын агъэпсынкіэнэу унашю къышыгъ.

Унагъом гъотеу илэр нэбгырэ пчагъеу исым тегощаагъеу, зы

нэбгырэм тефэрэр цыфыр зэрэпсэун ыльэкыщт ахъщэ анах макім нэмисырэмэ, мы ахъщэ Іэпилэгъур къитефе. Мыр къизальтигъе нэу е тэу йовшаплэ чээзынагъэм аш итэфеклэ къыратыштыгъэ лэжъаплэ къыдалтытэрэп. Цыфыр зэрэпсэун ыльэкыщт ахъщэ анах макім ызыныкъо фэдэс кіэлэцькүум къыфекштыр. Гурытымкіэ лъятаагъеу, ар сомэ мини 5,5-рэ мэхъу. Зэхэубытагъеу аперэ къэтыгъом къэкшоштыр, ари гурытымкіэ лъятаагъеу, сомэ мин 38-рэ. Мы пособием пае федеральне бюджетын сомэ миллиарди 101-рэ щагъэнэфагъ, шольтыр бюджетхэм къахахыгъеу аш пстэумкі къыхагъэхшоштыр сомэ миллиард 31-рэ мэхъу.

Ахъщэ тыныр зытеферэ унагъохэм мэкъуогъум и 1-м къышыублагъеу афатупшынэу рагъэжъагъ, ау, къэралыгъом ипаше иунашьокіэ, щылэ мазэм къышыублагъеу къидэльтагъеу къаты.

Мы пстэумэ коронавирусым зимиушомбъуным фэші режим гъэнэфагъэм субъектхэр затхэхэм йовшаплэ чыпшэхэр чээзынагъэ ны-тихэри къахеубытэх. Аре щитми, ахэм алае хэушхъяфыгъеу къэралыгъом Іэпилэгъу ыгъэнэфагъ. Йовшаплэ имылэгъеу гъэтхапэм и 1-м ыжүүлэхэд чыпшэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкіэ къулыкъум иучет хэуцуагъэхэм мэзищим, мэлыльфэгъум, жъоныгъуакім ыкіи мэкъуогъум, лэжъепкіэ анах макім фэдиз, ар сомэ 12130-рэ, пособиеу къафэкшошт. Аш нэмыхык зыныбжь имыкүүгъеу сабыеу ялэм пэпчье сомэ мин щырыщ мэзищим къыратышт.

Мыс пае лъэту тхыльир порталы «Работа в России» зыфирэм щыптын пльэкыщт. Ными, тыми йовшаплэ чанагъами, кіэлэцькүхэм алае ахъщэ тедзэр зым ильэту тхыль къызэртигъоштыр. Къулыкъум къызэрэшхагъэштигъэмкіэ, йовшаплэ чээзынагъэм мэфишым фылъыхъущихъ, ишкылагъэм фэдэ къамыгъотымэ, пособиеу аперэ мазэм фагъэнэфагъагъэр къыфекшты.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Мэкъуогъум и 12-р — Урысыем и Маф

МэфэкІым хэлэжьэштых

Урысыем и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкI зэхахъэхэу Адыгэ Республикэм щыклощхэм культурэм иофишшэхэр хэлэжьэштых.

— Мыекъуапэ иурамэу Заводская, 3-м тиконцерт щы- зэхэтшэйт, — кытиуагь Адыгэ Республиком и Къэралыгъо

камернэ музыкальнэ театрэу Ханэху Адамэ ыцэ зыхырэм ихудожественнэ пащэу, Урысыем, Адыгэим искуствхэмкэ язаслуженэ иофишшэху Сулейманов Юныс. — МэфэкІым тиартистхэр фэхъазырых, цыфхэр агъэгушшоштых.

Адыгэ Республикэм изаслуженэ артистхэр Ирина Кириченкэм, Елена Лепиховам, Давид Манакъян, Надежда Максимовам, артисткэу Лый Бэллэ, нэмэкіхэм хэгъэгүм имэфэкI фэгъэхыгъэ орэдхэр къацшоштых.

Искуствэр зышгэшшэгъонхэр яунэхэм арысхэу, шъхан-гүпчэхэр иуахынхэшь, музыкальнэ театрэм едэунхэ альэ-кышт.

НэкIубгъом щальэгъушт

— Урысыем икъэралыгъо гъэпсыкэ, хэгъэгүм ис лъэпкхэм язэпхыныгъэхэр гъэптыгъэнхэм, мамыр щылакIэм ихэхъоныгъэхэм, адыгэ лъэпкхэр орэдхэм афэгъэхыгъэ видео роликхэр Интернетын инэктубгъохэм къацшдгэлэгъоштых,

— яофишшохэм ташигъэгъозагь Адыгэим и Къэралыгъо орэдьи-къэшшохэм ансамблэу «Ислъамыем» ихудожественнэ пащэу, Урысыем, Адыгэим янароднэ артистэу, композиторэу Нэххэе Аслъян.

Республикэм икъалэхэм, ирайонхэм нэмэкі мэфэкI иофтхъабзэхэр ашыклоштых.

САХЫДЭКЬО Нурбай.

Урысыем ичIыопс кIэн икъэухъумэн фэгъэхыгъэ зэхъокIыныгъэхэу Конституцием фашIыщтхэр Иофишшэхэм ашыщ

Тыкъэзыуцуухъэрэ дунаим уфэсакыныр Иофишшэхэм ашыщэу зэрэхъугъэр зэкIэми непэ ашIэ, хэти ашI иягъэ римыгъэкIынам пылын фае. Джаш пae экологием ыльэныкъокI зэхъокIыныгъэхэр Урысые Федерациием и Конституцие фэшIыгъэнхэр анах мэхъанэ зиIэхэм ашыщэу щит.

Урысые Федерациием и Конституцие Урысыем ичIыопс икъэухъумэн фэгъэхыгъэу хатхэжыхэрэ къэралыгъо ыпэригъэшшыре Иофхэм щеч хэмьтийэу ашыщ. ЧIыопсым ибайны-тэ, ашI изэфэмидэнгъэ, идэхагъэ къэгъэнэжыгъэн ыкIи тауж къэкийре пIеужхэм къафэгъэнэгъэн ызI пшьерьиль.

Закон Шъхъалэм хагъэхъожыре сатырхэм анах мэхъанэ зиIэу къацэгъэшшырээр экологием ыльэныкъокI цыфхэм гэсэнгъэ ягъэгъотыгъэн ыр, экологическэ культурэ ахэлтэй пIу гэнхэр ары. ЧIыгоу тызшыпсэурээр зэкIэми зэдьтиунэу зэрэштийр, ашI тыфэсакын зэрэфаэр сабыигъом къицшгээжьагъэу зэхашыкъэу цыфхэр пIу гэнхэр ар фэйорышшоштых.

Сицыхэ тель, Конституцием зэхъокIыныгъэу фашIыхэрэ, анахэу тидунай идэхагъэ фэсакыгъэн ыр, зыми иягъэ римыгъэкIын ыкызэрэдалытагъэр тикъэралыгъокI зиIэ бэкъушшо зэрэхъущтым, хэгъэгүм иполитика мы лъэнэкъомкэ зэрэгээсгэгъэштым, — кытиуагь АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм туризмемкэ, экологиемкэ ыкIи тыкъэзыуцуухъэрэ дунаим игъэфедэнкэ комитетэм итхаматэу Игорь Ческидовым.

Зылъэгъугъэхэр агъэунэфых

2020-рэ ильэсийм гъэтхапэм и 26-м пчэдыхжым сыхьатыр 9-м такыкъ 25-кэ ежьагъэу урамхэу Хъахъуратэм ыцэ зыхырэмрэ Победэмрэ зыщызэуалэхэрэм, автомobilэу БМВ-м иводитель нэфрыгъозэ плъыжыр къаблэзэ гъогу зэхэкIыпIэм тельэдагь ыкIи гъогурыкъонам ишапхъэхэр ымыгукохэу къачьэштигъэ автомобилэу Ниссаным еутэкIыгь. Ниссаным ыбгъукэ кызиом, ыпэ кыкIырэ гъогум тыридзи, Реном еутэкIыгь.

Мы хъугъэ-шIагъэм ыпкъ кикIэу автомобилхэу Ниссанымрэ Реномрэ яводителхэм ыкIи ахэм ашыщ къыдисыгъэ зиI энгырэм шъобжхэр атешагъэхэр сымэджэшым ашагъэх.

Следствием цыфхэм зафэгъэзэ, мы хъугъэ-шIагъэм шIыгъуазэхэу, зылъэгъугъэхэр къебар горэ зылэкIэлхэр Мыекъуапэ иполиции идежурнэ часть иномерхэу (8772) 52-30-71, джаш фэдэу 8-961-818-24-18 къатеонхэу.

АР-м хэгъэгу клоцI Иофхэмкэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу

Уголовнэ ИофкъыфызэIуахыгь

Къалэу Мыекъуапэ и Прокуратурэ полицием иофишшэштигъэу ильэс 24-рэ зыныбжым къыфызэуихыгъэ уголовнэ Иофыр хыкумым фигъэхыгь.

УФ-м и Уголовнэ кодекс истияу 159-м къызэригъэнафэу илэнатIэ къызфигъэфеди, гъэпцагъэ зыхэль бзэджэшIагъэ зэрэзэрихъагъэмкэ ар следствием ыгъэмисагь.

Зэрэгэунэфыгъэмкэ, 2020-рэ ильэсийм щылэ мазэм полицием икъулыкъушшо Мыекъуапэ

щыпсэурэ хуульфыгъэм итранспорт къарарагъэтыжынэу ыкIи административнэ пшъэдэкIыжь тираримыгъэлхъанэу ыгъэгүй, сомэ миниш къыIихыгь.

Полицием иофишшэштигъэм ыльэныкъокI Мыекъуапэ къэлэ прокуратурэм къызэуихыгъэ уголовнэ Иофыр хыкумым Иофыр Мыекъуапэ къэ-

лэ хыкумым хэпльэнэу йэкли-гэхъагь.

Мыш ыпекIэ къэлэ прокуратурэм къызэуихыгъэ Иофыр Иофыр хэгъэгъу клоцI къулыкъум иофишшэ цыхэ зэрэфамышшыжырэм къыхэкIэу илэнатIэ йаагъэкIыгь, ашI илацхэм дисциплинарнэ пшъэдэкIыжь арагъэхыгь.

Къэралыгъо ансамблэу Ислъамыем хэтхэм гүхэкы-шо ашыхъу Иофишшэхэр Кононов Геннадий Петр ыкъом игъонэмисэу идунай зэрихъожыгъэр. Щымыэжхэм игупсэхэм ыкIи къы-пэблагъэхэм тафэхъаусыхэ, якын адэтэгоши.

Сурэтим итарихъ, щыІэнныгъэр

ЗЭНЫБДЖЭГҮХЭМ яшІушІагъэ зеубгъу

Плуныгъэ мэхъанэ зиэ гукъекъижъхэр жы хъухэрэп. Адыгэ Республиком дзюдомкэ спорт еджаплэу Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм ипащэу Бастэ Сэлымэ зи сурэт итарихъ тыщиғэгъозэнэу гушыІэгъу тыфэхъу.

— Тигукеекъижъхэр 2008-рэ ильэсийн епхыгъэх, — къелуват Адыгэ Республиком дзюдомкэ ихэштигъигэ командэ итренер шхъаалэу, Адыгейм изаслуженэ тренерэу Бастэ Сэлымэ.

Курскэ шүкүонэу зэрэхъгъэ кыышбгъажъэ сшоинь.

— Урысыем дзюдомкэ изэлжигъухэу Курскэ щыкъоцхэм ахэлжээнэу Адыгэ къэралтыг университетын физкультурамэ дзюдомрэкэ и Институт ихэшигъигэ командэ зигъехаазырыг. Апэрэ чылгэр кыдэзыхырэр Урысыем спортымкэ имастер зэрэхъущтим тышигъозарь.

Зэнэкъоцур Курскэ щызэхашэнэу зэрэхъугъэр кыихбгъэшгъээ.

— Дзюдомкэ спорт еджаплэр Курскэ кыышызэуухыгъэнэм ляапсэ фэзышыгъэ тренер цэрилоу Михаил Скриповыр ыныбжь ильэс 70-рэ зэрэхъурэр зэнэкъоцум изэхэшаклохэм кыдаальтаг.

Михаил Скриповыр Адыгейм инахдажгъушу.

— Аш ыгъесэгэе Николай Солодухином Олимпиадэ джэгунхэу Москва щыкъуагъэхэм дышъэр къащидыхыг. Михаил Скриповырэ СССР-м изаслуженэ тренерэу Кобл Якъубэрэ спортышом ныбджгъушу щызэфхъугъэх, бэнаклохэр зэлъыкоцтыгъэх.

Тури кішакло

— Кобл Якъубэрэ Михаил Скриповырэ сида анахъэу зэфээшагъэхэр?

— Курскэ дзюдомкэ бэнэплэ еджаплэ кыышызэуухыгъэнэм Михаил Скриповыр кішакло фехъугъ. Мыекъуапэ самбэмрэ дзюдомрэкэ бэнаплэ щызэхэшгъэнэм апэу фежъагъэр Кобл Якъуб. Тури упчэжэгъу зэфхъущтагъэх...

Юбилей зэхахъэ шэжкъэбархэр кыышалотагъэхба?

— Санкт-Петербург кыкыгъэ тренерэу Анатолий Рахлиныр эзкээми ашлогъешэгъоныг.

Аш шүкүлгээбэ?

— Адыгейм щыцхэр Кобл Якъуб ыгуунохи, Анатолий Рахлиныр эзкээми ашлогъешэгъоныг. Тури упчэжэгъу зэфхъущтагъэх...

Гукъекъижъхэр

Ыгъесагъэхэм къатегу щылаагъа?

— Анатолий Рахлиныр гушигъэр ёшти, купым зыкъыфижъэзагъ. «Олимпиадэ джэгунхэм, дунээ зэнэкъоцухэм дышъэр къащизыхыгъэхэр сэ зэгъесагъэхэп. Щызэнныгъэр дэгъоу кызыгъурыорыр тренерэу ёштуху зиэлм шүкүлгээнэу шүфуаамэ, Кобл Якъубэ шъудэгүшы, шъуе—дэу», — кыылагъ Анатолий Рахлиныр.

— Сэ зэгъесагъэр Урысыем и Президент хъущтыр ары. — зэдэгүшыгъур лъигъекъотагъ А. Рахлиныр.

Корреспондентыр

Фильмэу тирагыгъэм, тхыгъэу щызэхэм тагэгъуазэ. Урысыем и Президентэу Владимир Путиныр самбэмкэ, дзюдомкэ спортым имастер.

А. Рахлиныр кызызериотэжкынтигъэ, Путинхэм яунагъо кызээркыу щыгъ. Клалэм янэятэхэр Ленинград щыпсэүтгэхэх, — спортым фэштэгъагъэхэп, бэнаклохэм зафигъэсэнэу фэягъэхэп.

А. Рахлиныр Путинхэм адэжь зэклом, гүфбэнгыгъэ ахэлъеу бысмынхэр кыпэгъоцыгъэх. Тренерыр ны-тихэм яушынгъ, зэгүрлиягъэх. Шхъэзэкко зэнэкъоцухэм ахэлжээнэу Владимир Путиным нахь ыгу рихынгъ. А. Рахлиныр ар кыдилытээ, бэнакло ныбжкыкэлм юф дишэштэй.

Урысыем и Президентэу Владимир Путиным игукеекъижъэм къащихыгъэшагъ А. Рахлиныр спортым ёштуху зиэлм шүкүлгээнэу шүфуаамэ, Кобл Якъубэ шъудэгүшы, шъуе—дэу», — кыылагъ А. Рахлиныр.

— Спортым сизэхшыкынгъэхэп шэхшыкыу зэблиху, — кыышуаагъ фильмэм Владимир Путиныр.

— Зыгорэ щызэнныгъэм кыышыбдэху пшоингъомэ, апэу о кыышбгъажъэн, уишынгъю юф зыдепшэжкын фаяу Владимир Путиныр зэрилтырээр мэхъэнэ ин етэти, — тизэдэгүшыгъэр лъигъекъуатэ Бастэ Сэлымэ.

— Гутиригъэм фэгъэхыгъэу А. Рахлиныр кыышуиула-

ГЭМ СИДА КЫХБГХЭХЬОЩТЫР?

— Спортыр пыдзы зышигъэрэ калэхэм адэжь клоштыгъэ. Язепэлэсэнгыгъэ зэрэхагъахъорэр, спортым шуаагъэу къафихырэр зыдаригъашэжкынгъэ. Спортым цэрило мыхъущтхэм, ныбджгъуныгъэр агъельгэлэу, сэнхэхат яэу, цыфышуухэу пэсүнхэм фигъасэштгэх.

ГукІэнгъум имэхъан

— Тренер дэгъу зэрэхъугъэм шүкүлгээлгээ.

— Бгээсэрэ бэнаклом ульяллынэр, угуульытэклээ Испытэгъу уфхэхуныр, узыщытхъужууныр зыкы кызызремыкүрэр кыхигъэшгъэхъ. Мыекъопэ бэнэплэ еджаплэр Испэласэхэм языгъэсаплэу ыльытэштэгъ, Кобл Якъубэ акъылыгъэ хэлэеу спортымрэ плуныгъэмрэ щызэнгъэм щызэрипхынхэ зэрильэкыгъэр ыгъэшлэгъоштагъ.

— Анатолий Рахлинырэ Кобл Якъубэрэ гушхъэ клаучэм зэфишагъэх.

— Ленинград мэфэ 900 телывьгээ блокадэр зыпэлэгъигъэ Анатолий Рахлинырэ СССР-м изаслуженэ тренерэу, я ХХ-рэ плэшэгъум Урысыем дзюдомкэ итренер анахь дэгъоу Кобл Якъубэрэ як!элэцыкүлгээ Хэгъэгү зэошхом епхыгъ. Якъубэ явшинэрэ сабьеу Шлонкью щыпсэурэ унагъом къихъухъагъ. Ятэрэ ышнахыжын 3-рэ Хэгъэгү зэошхом хэклюдагъэх.

— Кынным, хъазабым ща-пүгъэхэр тренер цэрило хуу-гъэх.

— Йофэу кыхэпхыгъэм гукэ зыхэлпхын фаяу нэбгыритуми къалоу зэхэсхыгъ. Гушхъэ клаучэу аш къеэлгэгъигъэр псэм хэпхын умьльэкынэу щызэнгъэр зергээпкы.

Зыгъэсаплэм икъиххын

Курскэ щыкъогъэ ныбджгъу зэхахъэр заухым, зэхэуцохи нэпээпль суртхэр атырахыгъэх. Автобусымкэ Мыекъуапэ къэкожжыхээ, Кобл Якъубэ инаушо-кээ къеуцугъэх. Гыгу гүнэм бэнаплэр щагъэхъазырыгъ, язепэлэсэнгыгъэ хагъэхъоным фэшл юф зыдашгэжжыгъ. Адыгейм къэсъыжыфэхэ нэмэкы чылгэрэхэм калэхэр ашызэбэнгъэх.

— Урысхэр, къалмыкхэр, азербайджанхэр, адыгэхэр, фэшхъафхэри къытхэтигъэх, — къалотэжы купым ипэшагъэхэу Хважэкъо Мединэрэ Бастэ Сэлымэрэ. — Курскэ таизэрэшыла-гъэр гаашэм щытшыгъупшэштэп. Зэкээми сэнэхъатхэр яэх, щызэнгъэм зыкынгъэшагъоштагъ. Цыфышиу хүнхэ, шэн—хабзэхэр дэгъоу зэрахъанхэм тренерым мэхъэнэ ин аритыгъ.

— Спортым сизэхшыкынгъэхэп шэхшыкыу зэблиху, — кыышуаагъ фильмэм Владимир Путиныр.

— Зыгорэ щызэнныгъэм кыышыбдэху пшоингъомэ, апэу о кыышбгъажъэн, уишынгъю юф зыдепшэжкын фаяу Владимир Путиныр зэрилтырээр мэхъэнэ ин етэти, — тизэдэгүшыгъэр лъигъекъуатэ Бастэ Сэлымэ.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Сурэтим итхэр: щытхэр — Минаков Виталий, Илья Здзвизков, Болэкъо Бисльян, Алхвердиев Фарид, Манжиков Андрей, Самоделкин Игорь, Шишкун Иван, Петров Евгений, Галстян Тигран, Быжь Байзэт, Пычыдатэко Рэмэзан, Шыаукъо Русльян, Хважэкъо Медин, Бжашшо Тимур. Щысхэр — Стлашъу Хвазрэт, Рахлин Анатолий, Кобл Якъуб, Бастэ Сэлым.

Зэхэзышагъэр ыкИ къыдээз-гъэкъырэр:

Адыгэ Республиком лъэпкэ Иофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ачы-псэурэ тильэпкэ-гъухэм адырээ зэхы-ныгъэхэмкэ ыкИ къэбар жууѓэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд-шигъэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приимнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кэ заджэхэр тхъапхэу зипчагъэкъ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкынэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэкегъекъожых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщашихыятыгъэр: Урысы Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телевидение Икъыб къыдээз-гъэкъырэр и Министерствэ и Темир-Кавказ чылгээгъорышил, зэраушыхыятыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаихыятырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкэмкэ пчагъэр 4876 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 1003

Хэутынм узчи-кээтхэнэу щыт уахтэр Сыхатыр 18.00 Зыщаихыятыгъэх уахтэр Сыхатыр 18.00

Редактор шхъялэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэр игуадзэр Мэшлээко С. А.

Пшъэдэкъыж зыхырэ секретарыр Тхъаркъохь А. Н.